
Proč ten neklid

Proč ten neklid

29.2.2012 Mladá fronta DNES Strana 10 Názory, autor: Jan Sládek

„Levičácká verbež“ není ta skutečná hrozba

Nevěřím, že žádat domácnosti o pomoc s financováním školství a zároveň podporovat ministra, kvůli němuž přichází školství o miliardy, je součástí tradice, odpovědnosti a prosperity.

Patří k českému folkloru, že veřejně organizované vyjádření nesouhlasu je ve zkratce vnímáno jako levičáctví. Co na tom, že historie je plná případů ukazujících, že to tak jednoduché není? Co na tom, že máme státní svátek oslavující „boj studentů za svobodu a demokracii“, oslavující střety s nacismem a komunismem? Zkrátka, Týden neklidu, ve kterém akademická obec doslova otevírá akademickou půdu veřejnosti a zve i zástupce vlády, je prostě levičáckou akcí. V duchu této dojmologie jsou přednášky pedagogů ztotožněny s radikálním studentským protestem.

Jako sociolog jsem přesvědčen o tom, že pojmy levice a pravice nedávají při pohledu na českou transformaci valný smysl. Beru je jako mediální zkratky, se kterými musíme žít. Nabízím však několik důvodů pro pravičáky, kteří s účastí či podporou Týdne neklidu váhají. Pojmy jako občanství, demokracie, veřejnost, tradice či odpovědnost sice ve zkratkách ODS, VV a TOP 09 najdeme, neškodí si však připomenout, co s ohledem na celý protestní týden znamenají.

Tohle není odpovědné

Současné reformní úsilí vlády a ministerstva školství nelze považovat za odpovědné. Kdyby odpovědné bylo, řádně by odpovídalo na připomínky pracovních skupin. Kdyby věcné záměry zákonů připravoval zodpovědný ministrmanažer, nemohlo by se stát, že neprojdou ani v Legislativní radě vlády, kam dorazily navíc se značným zpožděním. Odpovědné zavedení školného by jistě nevedlo k tomu, že návrh zpoplatnění studia nepodporovali ani ti, kdo tak ještě před volbami činili (Petr Matějů, Daniel Münich, část akademické obce).

Vedlo je k tomu právě diletantské zpracování analýz dopadu jeho zavedení a svévolné zásahy politiků, kteří například u varianty odloženého školného doslova ze dne na den změnili podmíněnost průměrnou mzdou na dvojnásobek mzdy minimální. Nevěřím, že toto je pravicové pojetí odpovědnosti.

Málo se informuje

Zástupci ministerstva několikrát poukázali na nedostatečnou informovanost akademické obce ohledně reformních návrhů. Ministerstvo tak přiznává, že selhalo. A to dokonce v tom, co je v onom původně devadesátimilionovém projektu Reforma terciárního vzdělávání zapsáno jako cíl, totiž „průběžně vytvářet příznivé podmínky pro přijetí reformy v cílových skupinách i v celé veřejnosti“. Ministerstvo ať si změří publikační činnost, ať si porovná, co o reformách a v jaké kvalitě napsali jeho zástupci a co ve volném čase akademici. Ministr ať podá výčet diskusí, na které odmítl pozvání. Věci veřejné a tato vláda udělaly z reformy terciárního vzdělávání soukromou záležitost. Nevěřím, že toto je pravicové pojetí veřejné diskuse.

Obcházet zákony není pravicové

S tím souvisí i fakt, že způsob zavádění těchto reforem je nedemokratický. To proto, že zatímco věcný návrh zákona o vysokých školách byl alespoň „naoko“ projednán, záměr zákona o finanční pomoci studentům nebyl Radě vysokých škol a České konferenci rektorů poslán vůbec. Tento postup je v rozporu se stávajícím vysokoškolským zákonem, který jasně říká, že takové změny musí být s reprezentacemi projednány. Vláda tak opakuje způsoby, které již několikrát odmítl Ústavní soud. Nevěřím, že obcházení zákonů je pravicové.

Pokud jde o tradici, tato vláda ráda přirovnává veřejné hospodaření k hospodaření domácností. Po studentech ústy premiéra chce, aby místo placení mobilů, večírků a drahého oblečení převzali odpovědnost a ušetřené prostředky investovali do vysokoškolského vzdělání. Pokud si naše konzervativní vláda chce získat důvěru domácností, měla by – v této logice – ukázat, že výdaje na vzdělání jsou pro ni prioritou. Třeba tím, že dorovná veřejné výdaje na vzdělávání

aspoň na průměr zemí EU, kde se dlouhodobě pohybujeme na chvostu. Tradiční konzervativní domácnosti by se pak ochotněji zadlužovaly. Nevěřím, že žádat domácnosti o pomoc s financováním školství a zároveň podporovat ministra, kvůli němuž přichází školství o miliardy, je součástí tradice, odpovědnosti a prosperity.

Vláda tu neobstojí

Jak tedy ukázáno, vláda v případě reforem vysokých škol neobstojí ani v měřítkách vlastního jazyka, který tak pěkně shrnují názvy Občanská demokratická strana, Věci veřejné či Tradice, odpovědnost a prosperita. Všechny tyto strany mají své členy v akademické obci, mají tam i nemalou část svých podporovatelů.

Proto věřím, že jejich zástupci se Týdnu neklidu nediví a mezi svými voliči se ukážou, aniž by se cítili ohroženi levičáckou verbeží. Naši politici mohou být na občanskost a odpovědnost veřejnosti hrdí.